

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania R.S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze

z udziałem Rzecznika Praw Obywatelskich

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 23 czerwca 2025 r.,

skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu

z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 1407/20,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Romualda Spyt Dawid Miąsik Krzysztof Staryk

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zielonej Górze (dalej również jako: ZUS) w decyzji z dnia 21 stycznia 2019 r. przyznał prawo do emerytury i ustalił wysokość emerytury R.S. na podstawie o art. 24 ust. 1 i art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej również jako: „ustawa emerytalna”). ZUS wskazał w decyzji, że podstawa wymiaru świadczenia ulega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych wcześniej emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne (art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej).

W wyroku z dnia 3 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił prawo do obliczenia emerytury bez pomniejszania o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur (pkt 1); zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd pierwszej instancji ustalił między innymi, że ubezpieczony (ur. [...] 1954 r.) od 20 czerwca 2009 r. był uprawniony do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 46 i 39 ustawy emerytalnej (decyzja ZUS z 10 września 2009 r.) W dniu 2 stycznia 2019 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego. W zaskarżonej decyzji organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury i ustalił wysokość emerytury na podstawie art. 24 ust. 1 i art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – świadczenie przyznano od dnia nabycia uprawnień to jest 15 stycznia 2019 r. Wobec ustalenia, że emerytura przyznana z art. 24 i ustalona w myśl art. 26 ustawy emerytalnej była świadczeniem mniej korzystnym, wnioskodawcy nadal wypłacano świadczenie dotychczasowe. Wysokość emerytury wyliczona hipotetycznie zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wynosi dla wnioskodawcy 5.261,07zł. Wysokość ta nie uwzględnia pomniejszeń o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur.

Sąd Okręgowy przywołał regulację art. 25 ust. 1 oraz ust. 1b ustawy emerytalnej, podkreślając przy tym, że ust. 1b został dodany do art. 25 ustawy emerytalnej ustawą z dnia 11 maja 2012 r. z dniem 1 stycznia 2013 r., a przepisy ustawy nowelizacyjnej nie przewidywały reguł intertemporalnych. Według Sądu

pierwszej instancji przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej nie powinien mieć zastosowania w sprawie, gdyż ubezpieczony nabył prawo do emerytury powszechnej przed 1 stycznia 2013 r., a jedynie wniosek o jej przyznanie i ustalenie złożył już w okresie obowiązywania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Prawo do emerytury wcześniejszej ubezpieczony nabył z dniem 20 czerwca 2009 r. W tej dacie nie obowiązywał jeszcze art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, zobowiązujący organ rentowy do pomniejszenia jej podstawy wymiaru o kwotę emerytury wypłaconej na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Zdaniem Sądu pierwszej instancji zasadne było zatem stanowisko ubezpieczonego, że kwota emerytury ustalonej mu w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego nie podlega pomniejszeniu o sumę pobranej emerytury wcześniejszej. Dotyczy to także możliwości częściowego pomniejszenia tj. o kwoty wcześniejszej emerytury pobranej za okres od 1 stycznia 2013 r. (tj. od dnia wejścia w życie przepisu art. 25 ust. 1b). W dniu [...] 2019 r. wnioskodawca ukończył 65 rok życia i osiągnął powszechny wiek emerytalny. Od tej daty wypłacana emerytura nie była już emeryturą wcześniejszą. Z chwilą osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nieistotne stały się przesłanki do nabycia emerytury uprzywilejowanej przyznawanej w obniżonym wieku emerytalnym, a uregulowanej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz.1383). W myśl art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczenia powstaje z chwilą spełniania warunków ustawowych, co w przypadku prawa do emerytury określonej w art. 26 tej ustawy oznacza osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego.

Według Sądu pierwszej instancji celem regulacji wprowadzonej od dnia 1 stycznia 2013 r. przez dodanie przepisu art. 25 ust. 1b do ustawy emerytalnej było uwzględnienie okoliczności, że nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wiąże się z wcześniejszą realizacją prawa do emerytury i tym samym skonsumowaniem części kapitału składkowego. W niniejszej sprawie kwestia sporna dotyczyła możliwości ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy przysługującej mu w powszechnym wieku emerytalnym, z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., sygn. akt P 20/16, który stanowi, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...), w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r.

kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Wnioskodawca bowiem zgłosił żądanie ustalenia wysokości emerytury z pominięciem normy z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, a więc bez pomniejszenia o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Trybunał Konstytucyjny w powołanym wyroku dokonywał oceny konstytucyjności art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej jedynie w takim zakresie, jaki został określony w pytaniu prawnym. Poza zakresem zaskarżenia, a przez to także poza zakresem kontroli Trybunału, znalazła się natomiast ocena tego, w jaki sposób ustawodawca ukształtował ogólnie mechanizm potrącenia przewidziany w tym przepisie.

Według Sądu Okręgowego, zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia, czy też wprowadzające dodatkowe warunki do nabycia świadczeń, nie mają wpływu na istnienie prawa nabytego (powstałego przed tymi zmianami), niezależnie od tego, kiedy złożono wniosek o realizację świadczenia. Nowa ustawa nie może pozbawić ubezpieczonego prawa, które nabył na mocy poprzedniej regulacji (ustawy). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego w sferze praw emerytalno-rentowych zasadą ochrony praw nabytych objęte są zarówno prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji, przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte *in abstracto* zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie. Brak przepisu intertemporalnego dotyczącego art. 25 ust. 1b powoływanej ustawy emerytalnej, nie może krzywdzić osób ubezpieczonych znajdujących się w sytuacji odwołującego się. Taka sytuacja zachodziła w przedmiotowej sprawie.

W wyroku z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 1407/20, Sąd Apelacyjny w Poznaniu – w sprawie z odwołania R.S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zielonej Górze – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt IV U 350/19, w całości i oddalił odwołanie R.S. od decyzji ZUS z dnia 21 stycznia 2019 r.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd Okręgowy wprowadzie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i w tym zakresie Sąd Apelacyjny przyjął je za własne (art. 382 k.p.c.), jednak dokonał nieprawidłowej oceny prawnej zgłoszonego w

odwołaniu żądania. Ubezpieczony domagał się określenia wysokości jego emerytury według przepisów obowiązujących przed 1 stycznia 2013 r., powołując się na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w orzeczeniu z dnia 6 marca 2019 r., dotyczącego kobiet urodzonych w 1953 r., które przeszły na wcześniejszą emeryturę. Zdaniem Sądu drugiej instancji żądania odwołującego nie były zasadne. Zgodnie z tezą zawartą w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2019 r., II UK 603/17 (Legalis nr 1884448), zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) do tych emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny i wnioski o emeryturę z tego tytułu złożyli w nowym stanie prawnym, po wejściu w życie niekorzystnego sposobu wyliczania emerytury, nie budzi wątpliwości konstytucyjnych i jest uzasadnione obowiązującą w prawie ubezpieczeń społecznych zasadą realizacji prawa do emerytury według przepisów obowiązujących w dniu złożenia wniosku. W sprawie, w której ubezpieczony spełnił warunki do emerytury z tytułu wieku i wnioski o emeryturę złożył w czasie obowiązywania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury oraz jej wysokości, należało stosować określoną wyraźnie w tym przepisie zasadę usprawiedliwionego pomniejszenia podstawy wymiaru ustalonej emerytury o sumy wcześniej pobranej emerytury w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Uwzględniając przedstawioną wyżej argumentację, Sąd Apelacyjny stwierdził, że ubezpieczony R.S. spełnił warunki do emerytury z tytułu wieku i wnioski o emeryturę powszechną złożył w czasie obowiązywania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej (w 2019 r.). W konsekwencji, przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury oraz jej wysokości, prawidłowo organ rentowy zastosował określoną wyraźnie w tym przepisie zasadę usprawiedliwionego pomniejszenia podstawy wymiaru ustalonej emerytury o sumy wcześniej pobranej emerytury w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nieprawidłowa jest ocena Sądu pierwszej instancji w zakresie, w jakim wskazał on, że analizowany przepis (art. 25 ust. 1b) nie znajdzie zastosowania do stanu faktycznego, w którym ubezpieczony nabył prawo

do emerytury powszechnej przed 1 stycznia 2013 r., a jedynie wniosek o jej przyznanie i ustalenie złożył już w okresie obowiązywania art. 25 ust. 1b ustawy. Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wniosek o emeryturę powszechną odwołujący złożył 2 stycznia 2019 r., Z kolei prawo do emerytury powszechnej nabył w momencie spełnienia ostatniej przesłanki, a mianowicie osiągnięcia wieku emerytalnego tj. – [...] 2019 r., zatem nie tak jak wskazywał Sąd pierwszej instancji - przed 1 stycznia 2013 r. Błędne było także stanowisko Sądu Okręgowego, który przyjął, że w odniesieniu do odwołującego się zastosowanie znajdzie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 06 marca 2019 r., P 20/16. Wyrok ten stwierdzał niezgodność z Konstytucją przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej tylko w zakresie, w jakim dotyczył urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Co istotne, również Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podkreślał, że Trybunał Konstytucyjny w powołanym wyroku dokonywał oceny konstytucyjności art. 25 ust. 1b ustawy o FUS jedynie w takim zakresie, jaki został określony w pytaniu prawnym. To znaczy, że przedmiotem oceny Trybunału był wyłącznie sam fakt posłużenia się przez ustawodawcę mechanizmem potrącenia w odniesieniu do konkretnej grupy osób ubezpieczonych tj. kobiet urodzonych w 1953 r., które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do wcześniejszej emerytury. Powyższe orzeczenie nie można zatem odnosić do sytuacji zawartej w niniejszej sprawie.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji prawidłowo pomniejszył wysokość przyznanej ubezpieczonemu – na podstawie art. 24 ust. 1 i art. 26 ustawy emerytalnej – emerytury zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z uwagi na to, że wnioskodawca pobierał wcześniej emeryturę uzyskaną na podstawie art. 46 i 39 ustawy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył skargą kasacyjną (w całości). W skardze – opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. – zarzucono naruszenie następujących przepisów prawa materialnego:

1. błędną wykładnię art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.) przez brak wyłączenia stosowania tego przepisu przy ustalaniu

wysokości emerytury powszechnej przy zastosowaniu prokonstytucyjnej jego wykładni w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16;

2. naruszenie konstytucyjnych wolności lub praw człowieka i obywatela (art. 67 ust. 1 w związku art. 2 Konstytucji RP) obejmujących ochronę prawa do zabezpieczenia społecznego w związku z zasadą zaufania obywatela do państwa i prawa.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej z uwagi na brak uzasadnionych podstaw oraz o orzeczenie o kosztach postępowania zgodnie z art. 398¹⁸ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest częściowo uzasadniona.

Nie zawiera ona zarzutów naruszenia prawa procesowego. Ze względu na ograniczenie w art. 398¹³ § 2 k.p.c. kognicji Sądu Najwyższego odnośnie do weryfikacji ustaleń faktycznych poczynionych w zaskarżonym wyroku oraz oceny przeprowadzonych dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), wiążące w postępowaniu kasacyjnym były ustalenia, że wnioskodawca, urodzony [...] 1954 r., od 20 czerwca 2009 r. był uprawniony do wcześniejszej emerytury (decyzja ZUS z 10 września 2009 r.).

Kontrowersje wzbudzać może jednak zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocena, że prawo do takiej emerytury ubezpieczony nabył na podstawie art. 184 w związku z art. 46 i 39 ustawy emerytalnej. Artykuły: 46 i 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowią odrębne i - co do zasady – wykluczające się względem siebie podstawy nabycia prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po [...] 1948 r., a przed [...] 1969 r. Różnica pomiędzy art. 184 a art. 32 i 46 ustawy emerytalnej polega na tym, że art. 184 dotyczy osób, które w dniu wejścia w życie ustawy legitymowały się już wymaganymi okresami zatrudnienia, w tym okresem pracy w warunkach

szczególnych, ale nie osiągnęły jeszcze wieku emerytalnego, natomiast dwa pozostałe przepisy mają zastosowanie do ubezpieczonych, którzy wymagany staż ogólny lub szczególny osiągnęli po wejściu w życie ustawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, Legalis). Osoby ubiegające się o emeryturę na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, obok przesłanek wymienionych w art. 29, 32, 33 lub 39 tej ustawy, muszą spełnić dodatkowe warunki wymienione w tym przepisie, a ponadto wymienione w powołanych wyżej przepisach przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z art. 46 ustawy emerytalnej powinny być przez ubezpieczonego spełnione do 31 grudnia 2008 r. Z ustaleń zaskarżonego wyroku wynika jednak, że wnioskodawca nabył prawo do wcześniej emerytury prawie 6 miesięcy po tej dacie. Może to wywoływać wątpliwości odnośnie do prawidłowości i podstawy prawnej przyznania wnioskodawcy, który 60 lat ukończył w dniu [...] 2014 r., prawa do emerytury w obniżonym wieku, w dniu 20 czerwca 2009 r.

Nie budzi natomiast wątpliwości, że w dniu [...] 2019 r. wnioskodawca uzyskał prawo do emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego (65 lat) i w zaskarżonej decyzji ZUS ustalił wysokość emerytury na podstawie art. 24 ust. 1 i art. 26 ustawy emerytalnej.

Wysokość emerytury, ustalonej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., uzależniona jest od takich czynników, jak: 1) zwaloryzowany kapitał początkowy (w przypadku podlegania ubezpieczeniu społecznemu przed 1 stycznia 1999 r.); 2) zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zgromadzone na koncie ubezpieczonego; 3) daty przejścia na emeryturę; 4) tzw. średniego dalszego trwania życia. Zasady te dotyczą wszystkich ubezpieczanych składający wniosek o „pierwszą” emeryturę od 1 stycznia 2013 r.

Ponieważ wnioskodawca miał już wcześniej ustalone prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ZUS wskazał w decyzji, że podstawa wymiaru świadczenia została pomniejszona o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych wcześniej emerytur. Na skutek tego, że wysokość nowej emerytury okazała się niższa od wysokości dotychczas wypłacanego świadczenia, ZUS wypłaca wnioskodawcy emeryturę dotychczasową.

Przedmiotem zarzutów skargi kasacyjnej jest wykładnia i subsumpcja art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Ustęp 1b został dodany do art. 25 ustawy emerytalnej ustawą z dnia 11 maja 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 637) i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e lub 184, a także art. 88 lub art. 88a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Wykładnia językowa tego przepisu jest jednoznaczna i wskazuje na funkcję tego unormowania - pobranie emerytur na podstawie wskazanych wyżej przepisów oznacza „skonsumowanie” części „kapitału składkowego”, w związku z czym od 1 stycznia 2013 r. odlicza się od niego sumę wypłaconych wcześniej emerytur. Celem art. 25 ust. 1b było urealnienie wysokości „kapitału składkowego”, będącego podstawą obliczenia emerytur z art. 24 ustawy emerytalnej. Można uznać, używając paraleli do „kapitału oszczędnościowego” w banku, że ustawodawca nie zaakceptował sytuacji, gdy mimo braku wpłat i pomimo wypłacania przez ubezpieczonego ze zgromadzonego kapitału każdego miesiąca po kilka tysięcy złotych przez na przykład 9 lat (jak to się zdarzyło w przypadku wnioskodawcy) wysokość zgromadzonego kapitału oszczędnościowego (składkowego) nie tylko nie uległa pomniejszeniu, ale dynamicznie rosła na skutek częstych waloryzacji „kapitału składkowego”, co przewiduje art. 24 ust. 3-12 oraz art. 24a ustawy emerytalnej. Kwestia ta nie była przedmiotem szczegółowej analizy w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, przywołanego w skardze kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich ani w późniejszym (nieopublikowanym w Dz.U.) wyroku tego Trybunału z 2024 r.

Wykładnia systemowa art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wymaga przypomnienia, że istotą wprowadzanej od 1999 r. reformy systemu emerytalno-rentowego było wprowadzenie systemu „wielofilarowego”, łączącego powszechny i obowiązkowy filar repartycyjny, powszechny i obowiązkowy filar kapitałowy oraz filar

dobrowolnych ubezpieczeń dodatkowych, w miejsce dotychczasowego systemu finansowanego repartycyjnie. Tak radykalna zmiana w prawie do emerytury nie mogła objąć wszystkich ubezpieczonych. W szczególności uznano za celowe wyłączenie z nowego systemu ubezpieczonych, którym w chwili wejścia w życie ustawy emerytalnej brakowało tylko kilkanaście lat do nabycia uprawnień emerytalnych. Nowe zasady mogły bowiem spowodować znaczne obniżenie ich świadczeń, gdyż na dotychczasowych zasadach emerytura liczona była w odniesieniu do przychodów z działalności zarobkowej, a nie od kilkakrotnie niższej składki. Jako kryterium podziału ubezpieczonych na objętych dotychczasowym lub nowym systemem emerytalnym przyjęto datę urodzenia. Ustawodawca wprowadził trzy odrębne reżimy prawne dla poszczególnych grup wiekowych ubezpieczonych. Takie rozwiązanie miało umożliwić wprowadzenie całkowicie odmiennego systemu emerytalno-rentowego w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla ubezpieczonych.

W wyroku z dnia 14 sierpnia 2024 r., III USKP 113/23 (LEX nr 374652), Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że „pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury, zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2013 r., mogło być przyjęte już w pierwotnej treści ustawy emerytalnej reformującej system emerytalny. Wszak ubezpieczony wypracowuje - co do zasady - kapitałowo (składkowo) tylko jedną emeryturę. Przejściowe pozostawienie uprawnień do wcześniejszych emerytur dla urodzonych po 1948 r. nie łączyło się z pomniejszeniem podstawy obliczenia emerytury powszechnej o wypłacone kwoty emerytury wcześniejszej. Przed wprowadzeniem art. 25 ust. 1b uprawniony do emerytury wcześniejszej nie musiał liczyć się z takim pomniejszeniem. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, orzekł, że art. 25 ust. 1b w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP ze względu na naruszenie zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Jednocześnie jednak Trybunał wskazał, że skoro system emerytalny uzależnia wysokość emerytury od długości trwania okresu aktywności zawodowej oraz wysokości składek odprowadzanych na ubezpieczenie emerytalne, to posłużenie się rozwiązaniem, które - w ramach gromadzonego przez daną osobę

kapitału - uwzględnia pobrane świadczenia emerytalne przysługujące na podstawie szczególnych rozwiązań, nawiązuje wyraźnie do kapitałowego charakteru nowego systemu emerytalnego. Zakłada bowiem, że przyznanie powszechnego świadczenia emerytalnego, finansowanego ze składek płaconych przez ubezpieczonego, nie może jednocześnie abstrahować od wcześniejszego pobierania świadczeń przez tę samą osobę. Trybunał nie wypowiedział się w tym miejscu na temat celowości zastosowania mechanizmu potrącenia. Stwierdził jedynie, że jego wprowadzenie odpowiadało w swym zasadniczym wymiarze podstawowym elementom obowiązującego wówczas systemu emerytalnego.

W ocenie Sądu Najwyższego, w sposób prawidłowy Sąd Apelacyjny uznał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, miał charakter zakresowy i powinien być bezpośrednio stosowany przy subsumpcji art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej tylko w zakresie, w jakim dotyczył urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy.

Sugerowane w skardze kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich generalne pominięcie tego przepisu z uwagi na jego sprzeczność z normami konstytucyjnymi wymaga poszerzonej argumentacji, również z uwagi na brak jednolitości orzecznictwa Sądu Najwyższego w tych kwestiach. Przykładowo w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2019 r., III UZP 5/19, OSNP 2020 nr 6, poz. 57, zajęto stanowisko, że przepis art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma zastosowanie do urodzonej w 1952 r. ubezpieczonej, która od 2008 r. pobierała wcześniejszą emeryturę, warunki uprawniające do przyznania emerytury z powszechnego wieku emerytalnego spełniła w 2012 r., a wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego złożyła w 2016 r.

Sąd Najwyższy w powiększonym składzie wskazał, że do treści nabytego *in abstracto* prawa do emerytury włączyć należy zasady obliczania jego wysokości. Stanowisko to nie przesądza jednak o tym, że w każdym przypadku nie jest możliwa zmiana przepisów na niekorzyść jego adresatów. Nie jest wykluczona ingerencja ustawodawcy nawet w nabyte prawa podmiotowe („ukształtowane prawa podmiotowe”), jeżeli istnieją bardzo istotne konstytucyjne racje, które ją

usprawiedliwiają. Racje takie wskazał Trybunał np. w wyroku pełnego składu z dnia 19 grudnia 2012 r., K 9/12 (OTK-A 2012 nr 11, poz. 136), podkreślając, że ocena słuszności zarzutu naruszenia zasady ochrony praw nabytych wymaga rozważenia, czy wprowadzone ograniczenia są uzasadnione ze względu na inne normy, zasady lub wartości konstytucyjne; czy nie istnieje możliwość realizacji danej normy, zasady lub wartości konstytucyjnej bez naruszenia praw nabytych; czy wartościom konstytucyjnym, dla których realizacji prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi u podstaw zasady ochrony praw nabytych, a także czy prawodawca podjął niezbędne działania mające na celu zapewnienie jednostce warunków do przystosowania się do nowej regulacji. Ochrony praw nabytych nie można rozumieć w sposób bezwzględny, odnosząc ją do wszelkich uprawnień uzyskanych przez kogokolwiek i kiedykolwiek – „stworzyłoby to niebezpieczeństwo niemożliwości realizacji przez państwo swoich zadań, gdy realizacja ta spotkałaby mur w postaci «praw nabytych»” (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 kwietnia 2004 r., SK 56/03, OTK-A 2004 nr 4, poz. 29).

Aprobuując powyższe konstatacje, zdaniem Sądu Najwyższego rozpoznającego obecną skargę kasacyjną, do przedstawionych aspektów można dodać, że celem wprowadzanej od 1999 r. reformy systemu emerytalno-rentowego było dążenie do zrównoważenia jego finansów w obliczu narastających problemów demograficznych, co jest ciągle aktualne. Przykładowo w roku 2024 dopłaty z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych były o 13 miliardów złotych wyższe niż w poprzednim roku i wyniosły 65 miliardów zł, a prognozy na rok 2025 przewidują dalszy wzrost deficytu tego funduszu.

Wniosek o świadczenie emerytalne podlega rozpoznaniu według stanu prawnego obowiązującego w dniu jego złożenia, chyba że co innego wynika z przepisów szczególnych. Jednocześnie ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Zgodnie z orzecnictwem Trybunału Konstytucyjnego w sferze praw emerytalno-rentowych zasadą ochrony praw nabytych objęte są zarówno prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji, przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte

in abstracto zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie. Natomiast w wypadku ekspektatyw praw podmiotowych ochrona ogranicza się do ekspektatyw maksymalnie ukształtowanych, tj. takich, które spełniają zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia pod rządami danej ustawy (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 r., K 18/99, OTK ZU nr 1/2000, poz. 1).

W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny opowiadał się za dopuszczalnością uczynienia art. 67 ust. 1 ustawy zasadniczej wzorcem kontroli w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną (por. m.in. wyroki z: 8 maja 2000 r., sygn. SK 22/99; 1 kwietnia 2008 r., sygn. SK 96/06, OTK ZU nr 3/A/2008, poz. 40), uznając, że do istoty prawa do zabezpieczenia społecznego należy ochrona obywateli w razie wystąpienia określonego ryzyka ubezpieczeniowego, powodującego całkowitą lub częściową utratę możliwości samodzielnego utrzymania się albo polegającego na osiągnięciu określonego wieku emerytalnego (zob. wyrok TK z 25 czerwca 2013 r., sygn. P 11/12, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 62). Demokratycznemu ustawodawcy przysługuje znaczna swoboda oceny w poszukiwaniu odpowiednich rozwiązań prawnych, które w sposób optymalny balansowałyby wszystkie prawa o charakterze socjalnym. Regulacje ustawowe w tej materii tylko wówczas mogą być kwestionowane z punktu widzenia konstytucyjnych gwarancji socjalnych, gdy w sposób wyraźny nie uwzględniają one powyższych kryteriów, naruszając ewidentnie równowagę pomiędzy stopniem zaspokojenia potrzeb a istniejącymi możliwościami. Gwarancja konstytucyjna wymaga istnienia mechanizmu utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie wartości realnej, choć ustawodawca ma znaczną swobodę w doborze metod waloryzacji (por. orzeczenia: z 19 października 1993 r., sygn. K 14/92, OTK w 1993 r., cz. II, poz. 35; 20 listopada 1995 r., K 23/95, OTK w 1995 r., cz. II poz. 33; 17 lipca 1996 r., K 8/96, OTK ZU nr 4/1996, poz. 32; oraz wyrok z 20 grudnia 1999 r., K 4/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 165).

Zdaniem Sądu Najwyższego, przy ocenie wysokości świadczenia emerytalnego i zasad ustalania tej wysokości, do naruszenia art. 67 Konstytucji RP mogłoby dojść jedynie w przypadku rażącego naruszenia takich zasad lub

spowodowania ustalenia wysokości świadczenia w wysokości niepozwalającej na zabezpieczenie życiowych potrzeb.

Również w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2019 r., III UZP 5/19, wyrażono pogląd, że art. 67 ust. 1 Konstytucji upoważnia ustawodawcę do określenia zakresu i form między innymi ubezpieczenia emerytalnego. Na jego kanwie dokonuje się rozróżnienia: 1) minimalnego zakresu prawa do zabezpieczenia społecznego odpowiadającego konstytucyjnej istocie tego prawa, który ustawodawca ma obowiązek zagwarantować, 2) sfery uprawnień zagwarantowanych przez ustawę i wykraczających poza konstytucyjną istotę prawa do zabezpieczenia społecznego. W pierwszym wypadku ustawodawca ma znacznie węższy zakres swobody przy wprowadzaniu zmian do systemu prawnego. Nowe rozwiązania prawne nie mogą bowiem naruszać konstytucyjnej istoty prawa do zabezpieczenia społecznego, czyli pozbawiać praw emerytalnych albo obniżać je do wysokości poniżej minimum socjalnego. W drugim wypadku ustawodawca może - co do zasady - znieść uprawnienia wykraczające poza konstytucyjną istotę prawa do zabezpieczenia społecznego. Jednakże zmiany te powinny być dokonywane z poszanowaniem pozostałych zasad i norm konstytucyjnych wyznaczających granice swobody prawodawcy wprowadzania zmian do systemu prawnego, a w szczególności zasady ochrony zaufania jednostki do państwa, zasady ochrony praw nabytych oraz wymogu zachowania odpowiedniej *vacatio legis* (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 grudnia 2006 r., SK 15/06, OTK-A 2006 nr 11, poz. 170). Z tej perspektywy przytoczony na wstępie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej nie narusza konstytucyjnej istoty prawa do zabezpieczenia społecznego, gdyż pomniejszenie emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne nie pozbawia ubezpieczonego prawa do pobierania wcześniej przyznanego świadczenia emerytalnego.

Ad casum w przedstawionym kontekście nie można uznać, że w przypadku ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy doszło do naruszenia art. 67 Konstytucji RP, bowiem już w wieku 56 lat (9 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (65 lat), miał on zagwarantowane prawo do stałego świadczenia

emerytalnego, którego wysokość utrzymywała się na odpowiednim poziomie i w roku osiągnięcia przez wnioskodawcę 65 lat (w 2019 r.) była dwukrotnie wyższa od przeciętnej wysokości emerytury. Prawo wnioskodawcy do zabezpieczenia społecznego nie zostało naruszone przez decyzję ZUS, która zmodyfikowała wysokość podstawy obliczenia nowej emerytury, zapewniając jednak wypłatę emerytury na poziomie dwukrotnie wyższym od przeciętnej emerytury.

Wywodzona z art. 2 Konstytucji RP zasada ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa bywa nazywana także zasadą lojalności państwa wobec obywateli (zob. wyroki: z 7 lutego 2001 r., K 27/00, OTK ZU nr 2/2001, poz. 29; 21 grudnia 2005 r., K 45/05, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 140). Rozumienie tej zasady ugruntowało się jako skierowany do ustawodawcy nakaz stanowienia prawa w taki sposób, aby nie stawało się swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane pod rządami obowiązującego prawa i wszelkie związane z nim następstwa będą także i później uznane przez porządek prawny (zob. m.in. wyroki TK: z 12 grudnia 2012 r., K 1/12, OTK ZU nr 11/A/2012, poz. 134, cz. III, pkt 5.2.1; 12 maja 2015 r., P 46/13, OTK ZU nr 5/A/2015, poz. 62, cz. III, pkt 8.3).

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 października 2017 r., III UZP 6/17, wyjaśnił, że do naruszenia prawa nabytego przez nowe prawo o skutku retrospektywnym, doszłoby wówczas, gdyby takie prawo formułowało np. nowe, dodatkowe przesłanki nabycia prawa do emerytury lub też modyfikowało istniejące, np. wprowadzając wymaganie wyższego wieku lub dłuższego stażu. Stwierdzenie naruszenia prawa nabytego nie jest natomiast oczywiste w odniesieniu do modyfikacji metody ustalania wysokości świadczeń. Czym innym jest bowiem prawo do emerytury nabyte na mocy art. 100 ustawy emerytalnej, czym innym zaś prawo do określonej wysokości świadczenia, o którym mowa może być dopiero wówczas, gdy wysokość ta zostanie ustalona decyzją organu rentowego. Deklaratoryjny charakter decyzji organu i zasada ustawowej gwarancji nie stoją na przeszkodzie temu rozumowaniu. Zasada ustawowej gwarancji oznacza bowiem, że parametry i sposób ustalania wysokości świadczenia uregulowane są ustawowo (mogą zatem podlegać zmianom), a organ rentowy jest związany przepisami ustawy i nie może z

ich pominięciem ustalić wysokości świadczenia. Oznacza to, że ochronie konstytucyjnej podlega nabyte, niezrealizowane prawo do emerytury (obejmujące warunki nabycia tego prawa: wiek, staż itp.) od momentu jego nabycia z mocy prawa. Prawo do emerytury w określonej wysokości powstaje natomiast dopiero w momencie jej ustalenia w związku ze złożeniem przez osobę uprawnioną stosownego wniosku (prawo nabyte realizowane). Do urzeczywistnienia i konkretyzacji prawa lub wysokości emerytury wymagany jest wniosek zainteresowanego, o którym mowa w art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej. Prawem nabytym jest prawo do emerytury po spełnieniu warunków ustawowych (art. 100 ustawy emerytalnej), a nie prawo do emerytury w określonej wysokości, która może być wyliczona dopiero wówczas, gdy ubezpieczony złoży wniosek o wypłatę tego świadczenia.

W ocenie Sądu Najwyższego, wyrażona w art. 2 ustawy zasadniczej zasada sprawiedliwości społecznej i wywodzona z tego przepisu zasada ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, powoduje, że w kwestii zabezpieczenia emerytalnego konieczność zapewnienia ubezpieczonym zabezpieczenia finansowego po osiągnięciu odpowiedniego wieku, implikuje zapewnienie adekwatnego oszacowania wartości świadczeń emerytalnych oraz zapewnienia, że wartości te nie zmienią się później na ich niekorzyść, w sposób którego nie mogli przewidzieć, dokładając należytej staranności.

W tej kwestii mogą wystąpić wyjątkowe sytuacje, na przykład radykalne załamanie stabilności finansów publicznych, które wymagają jednak jednoznacznego i racjonalnego uzasadnienia w projekcie ustawy nowelizacyjnej. Obywatel nie może oczekiwać całkowitej niezmienności systemu prawa. Ustawodawca jest uprawniony do wprowadzania modyfikacji stanu prawnego, w tym także na niekorzyść obywateli. Wszelkie zmiany nie mogą być jednakże wprowadzane w sposób arbitralny, w tym w szczególności nie mogą być zaskoczeniem dla obywatela. Ochronie podlegać może jedynie zaufanie, które ma racjonalne uzasadnienie. Ocena tej sytuacji musi uwzględniać specyfikę stosunków społecznych. Im bardziej rozwiązania prawne odnoszą się do sytuacji, których zmienność uzależniona jest od obiektywnej zmienności czynników ekonomicznych, demograficznych czy cywilizacyjnych, tym

mniej jest zakres, w którym adresaci norm mogą oczekiwać niezmienności rozwiązań prawnych, w długim horyzoncie czasowym.

W ocenie Sądu Najwyższego, brak jest wystarczających podstaw do przyjęcia, że doszło do istotnego pogorszenia stabilności budżetowej w okresie uchwalania ustawy nowelizacyjnej z dnia 11 maja 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 637). W uzasadnieniu projektu tej ustawy nie wskazano bowiem szczegółowych przyczyn wprowadzenia mechanizmu zmniejszenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 maja 2021 r., III USKP 52/21 (LEX nr 3252696) uznał, że w stosunku do mężczyzn urodzonych w latach 1949-1953, którzy spełnili warunki przejścia na emeryturę nauczycielską bez względu na wiek w ciągu dziesięciu lat od dnia 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1762 ze zm.), potrąceniu podlegają wyłącznie kwoty emerytur w wieku obniżonym wypłaconych po osiągnięciu przez ubezpieczonych wieku uprawniającego do nabycia emerytury w wieku powszechnym (art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej). Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Najwyższy przyjął, że nie ulega wątpliwości, że w takiej samej sytuacji prawnej jako kobiety urodzone w 1953 r. są mężczyźni urodzeni w latach 1949-1953 i mający prawo do emerytury nauczycielskiej (art. 32 ustawy emerytalnej). Jakkolwiek wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, odnosi się wprost wyłącznie do kobiet urodzonych w 1953 r., to wynikający z tego orzeczenia standard konstytucyjny w zakresie wykładni art. 2 Konstytucji RP w kontekście ingerencji prawodawcy w uzasadnione prawnie oczekiwania osób pobierających emeryturę w wieku obniżonym co do zasad kształtowania wysokości ich świadczeń po uzyskaniu prawa do emerytury w wieku powszechnym, ma zastosowanie także do mężczyzny, który - jak podkreślił Sąd Najwyższy - nabył abstrakcyjnie prawo do emerytury w wieku powszechnym dopiero w marcu 2017 r. a w chwili przejścia na emeryturę w wieku obniżonym nie mógł spodziewać się tego, że decyzja ta spowoduje obniżenie świadczenia powszechnego.

Zdaniem Sądu Najwyższego, aprobowanego powyższe konstatacje, art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej stosowany wobec wcześniejszych emerytów, którzy wniosek o wcześniejszą emeryturę złożyli przed 1 stycznia 2013 r., może być również

oceniony jako niespełniający standardu konstytucyjnego w postaci (niewyartykułowanej wprost w skardze kasacyjnej) zasady równości wobec prawa wyrażonej w art. 32 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji. Z zasady równości wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą relewantną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących (por. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 września 1997 r., K 15/97, wyrok TK z dnia 21 września 1999 r., K 6/9, wyrok TK z dnia 28 maja 2002 r., P 10/01 czy też wyrok TK z dnia 15 lipca 2010 r., K 63/07).

Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż oceniając daną regulację prawną z punktu widzenia zasady równości, należy w pierwszej kolejności rozważyć, czy można wskazać cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa, czyli czy podmioty są podobne pod jakimś istotnym względem. Ustalenie to wymaga analizy celu i treści aktu normatywnego, w którym została zawarta badana norma prawna. Jeżeli natomiast prawodawca różnicuje sytuację podmiotów prawa, należy ustalić, czy są one zasadnie potraktowane odmiennie. Należy zauważyć, że dopuszczalne jest także zróżnicowanie sytuacji prawnej podmiotów podobnych, czyli odstępstwo od zasady równości. Odstępstwo takie nie musi oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji. W przypadku podmiotów podobnych, należących do tej samej klasy (kategorii) istotnej, domniemanie przemawia za brakiem zróżnicowania (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r., K 63/07).

Odnosząc te rozważania do analizy art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w analizowanej kwestii w systemie ubezpieczeń społecznych, można znaleźć co najmniej dwie podobne grupy. Pierwsza to grupa „wcześniejszych” emerytów objętych regulacjami z art. 194i oraz 194j ustawy emerytalnej. Druga to grupa emerytów korzystających z okresowej emerytury kapitałowej, objętych regulacją art. 26c ustawy emerytalnej. Trzecią grupą wartą analizy są ubezpieczeni korzystający ze świadczeń przedemerytalnych na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych po osiągnięciu wieku 60 lub 61 lat. Odnośnie do ubezpieczonych korzystających z emerytur pomostowych ustalanych na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach

pomostowych, po przejściu na emeryturę z art. 24 ustawy emerytalnej, następuje pomniejszenie kapitału początkowego, więc nie można w pełni ująć ich w czwartą podobną grupę.

Dodatkowo należy zaakcentować, że zgodnie z art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 350) ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zasada równego traktowania dotyczy w szczególności: warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych, obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne, obliczania wysokości świadczeń.

Biorąc pod uwagę powyższe poglądy prawne, należało uznać, że w świetle art. 2 i 32 Konstytucji RP oraz art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zarzut skargi kasacyjnej naruszenia art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej był uzasadniony.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]